

Ingen af disse Særrettigheder ere imidlertid af et saadant Omfang, at de i nogen væsentlig Grad kunne genere Befolkningen. Dette er alene Tilfældet med Hensyn til den Frisenvold Fiskegaard tilkommende Eneret paa Grund af dens store Udstrækning og Omfang. I tidligere Tid er denne ikke bleven særlig haandhævet; man har kun paafet, at der ikke fiskebes i umiddelbar Nærhed af selve Fiskegaarden høist i Hovedstrømmen derfra til Randers Bro, medens man ikke paa nogen virksom Maade er optraadt imod Indgrib i Eneretten paa hele Strækningen fra Randers By til Udløbet af Fjorden. Som Følge heraf er der, skønt Fiskeriet kun har været aabent for alle og enhver paa Flatterne og paa Grundene, efterhaanden paa hele denne Strækning opstaaet en hel Fiskeribefolkning, særlig i Uggelhusene, Romalt og Kristrup, Naaby og Øster-Torslev, men ogsaa i Randers By og alle de forstellige Byer langs Fjorden. Af mange drives Fiskeriet som Hovederhverv, men af endnu mange flere som Bierhverv. Man tillader sig over dem at vedlægge en Fortegnelse, hvoraf vil ses, at 180 Personer drive Fiskeriet i Randers Fjord som Hovederhverv og 562 som Bierhverv (nemlig i de Tider, de intet andet Erhverv have, særlig om Vinteren ved Alestangning), medens 2,940 Familiemedlemmer mere eller mindre leve af dette Fiskeri.

Hvis nu den ny Ejer af Frisenvold Fiskegaard, særlig støttende sig til den af ham erhvervede Højesteretsdom, der næppe vil kunne omstødes, vil foretage gennemgribende Foranstaltninger for at forsvare og hævde sin Eneret ogsaa i den østlige Del af Fjorden, og dette vil baade være gennemførligt og ligge i hans økonomiske Interesse, ligesom han ogsaa har Gøne dertil, vil dette blive til stor Ulykke for en Mængde Familier, saavel Fiskere som de mange Mellemandlere, der derved ville miste deres Erhverv; thi vel omfatter hans Eneret ikkun Fiskeriet i Sejlbybet, men da Hovedmassen af Fisk for at komme ind paa Grundene maa passere Sejlbybet, vil et energisk og virksomt Fiskeri paa dette i meget væsentlig Grad forhindre Tilgangen til Grundene.

Ligesom det af Folketinget i Samlingen 1880—81 nedsatte Udvalg i sin Betænkning over det forelagte Forslag til Lov om Fiskeriet i Danmark i Slutningen har udtalt sig for en Afløsning imod fuld Erstatning af den Frisenvold Fiskegaard tilkommende Eneret, saaledes kan Kommissionen ogsaa kun enstemmig udtale sig for, at denne Eneret afløses, naar dette kan ske paa nogenlunde billige Vilkaar.

At denne Afløsning maa ske direkte af Statskassen, maa Kommissionen anse som den eneste Udvej, al den Stund Fiskerne selv ere alt for fattige til dertil at kunne yde noget Bidrag, og Kommunerne langs Fjorden næppe vilde findes villige til og heller ikke ere i Stand til hertil at yde noget væsentlig Bidrag.

Men kan en saadan Afløsning komme i Stand, da maa Kommissionen anse det for ubetinget rigtigt, at hele den Frisenvold Fiskegaard tilhørende Eneret i Henhold til den nævnte Højesteretsdom afløses, ikke blot for en enkelt Strækning, f. Eks. fra Uggelhusene til Udbyhøj, men ogsaa paa den øvrige Strækning til selve Fiskegaarden. Ikke blot drives der Vest for Uggelhusene af Fiskerne herfra et betydeligt Fiskeri henad Tjærby til og i Strømmene ved Randers et betydeligt Vyskifiskeri, hvis Indskrænkning vilde sætte meget ondt Blod, men Kommissionen kan heller ikke antage, at Afløsningssummen i nogen væsentlig Grad vilde forhøjes, hvis man medtog det hele Eneretten omfattende Vandgebet, da derved Ejeren for bestandig blev fritagen for at holde og sutenere Apparater og Mandskab til at hævde sine Rettigheder, medens han ved en delvis Afløsning dog vilde blive nødt til at holde saadant, hvorved Afløsningssummen for en enkelt Del af Arealet vilde blive forholdsvis dyrere. Det er ogsaa afgjort, at naar Fiskeriet fra Indløbet til Randers Fjord indtil Uggelhusene bliver frit, saa vil der paa denne Strækning blive fisket saaledes, at det kun bliver et Mindretal af Fisk, navnlig Laks og Ørred, som naar op til den tilbageblivende Del af Frisenvold Fiskevand, saa at ogsaa Fiskeriet her vil blive i en meget væsentlig Grad formindsket og maaste blive temmelig betydningsløst. Fremdeles vil ved en Frigivelse af Fiskeriet lige til Frisenvold Fiskegaard mange gode Fiskesteder, særlig i Strømmene ved Randers og nedan for Vorup og Hornbæk, blive tilgængelige for Fiskerne, hvorved disses Raar kunde forbedres, og en ny Erhvervskilde kunde etableres for den ved Aaen boende fattige Befolkning.

Det er altsaa Kommissionens Forslag, at den hele Ejeren af Fiskegaarden tilkommende Eneret bliver Genstand for Afløsningen, og at Fiskeriet paa det Vandareal, som Eneretten hidtil har omfattet, bliver givet frit, dog at samtidig dermed ved Lov eller Regulativ træffes Bestemmelser, hvorved Ungelen sikres for Ødelæggelse, Fangten af de mindre Fisk forhindres, og Fredningstider fastsættes for de forstellige Arter af Fisk efter disses Vegetider, ikke blot paa